

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELOFIZETESI ÁRAK:

Egy évre	3 ft — kr.
Félévre	1 ft 50 kr.
Negyedévre	ft 75 kr.
Tanulóknak és kézműiparosoknak egy évre	2 ft.
Egyes szám ára	7 kr.

Felolvasó szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlér sora 20 kr.

A lap megjelenik minden szerdán.

Az új helyzet és a katolikusok.

Az 1848-i törvényalkotás óta, a mely nemzetünk minden rétegének nagyobb szabadságot és több jogot biztosított, — egyedül a honalapító és fenntartó kath. egyház az, a mely szabadságában és jogában egész a mai napig mindig több korlátozást szenvedett.

Az 1848-i törvények kimondták ugyan a vallások közti egyenjogúságot és viszonyosságot, — s ez érvényesült is a nem katolikus keresztény felekezetekre nézve, — a kath. egyházra nézve azonban most betűmaradt s annak dacára, hogy a kath. vallás megszűnt államvallás lenni, — az egyház az állam gyámsága alatt maradt, a mely oly befolyást és jogokat gyakorolt a főpátronátusság kezelése czimén, a minőket egyetlen felekezet felett sem bírt. Ezen a szilárd alapon aztán, nemhogy patronusként védte s érvényesítette volna az egyház jogait, — hanem — mint valamely ellenség, amely a vár falain belül ütötte föl tanyáját, — annál biztosabban intézhette támadásait és nyírbáta folyton jogait és szabadságát.

Es ez a dolgok természetéből is következett. Hiszen a parlamentarizmus és az időnkint uralkodó politikai áramlatok érdekei következtében az ország kormányzásában nem egyszer, de legtöbbször a kath. érdekekkel ellentétes befolyások jutottak uralomra és döntő befolyásra, a melyek annál könnyebben érvényesülhettek, mivel a kath.

választó nép, a mely megszokta századokon át az állam által védve lani vallását, mint államvallást, teljesen elszórtott attól, hogy saját maga gondoskodjék annak védelméről, — s autonómia hiányában, a mely pedig a többi ker. felekezeteknek az állam tulajdonságaival szemben erős védőbástyául szolgált, — nem volt biztos talaja, a hol megvetesse lábát, — másrésről a clerus a főpapságnak, — mint szászok uraknak a történeti jog alapján meghagyott külső kiváltságai dacára magában veve, mondhatni magára hagyatva gyöngye volt a mindinkább erősödő állami hatalommal szemben.

Igy jutottunk el lassú, de folytonos jogvesztések, és elernyesztés után — a hosszú Tisza uralom alatt a kormányzatban nagy erőre kapott kath. ellenes tényezők nyit és radicalis fellépéséig: az u. n. egyházpolitikai törvények megalkotásáig, a melyek nagy része, míg fennáll, állandó sérelmétt képezik a kath. egyháznak.

Ez a nagy sérelem végre megmozgatta és védelemre kényszerítette a kath. társadalmat is. Rövid idő alatt több mint 500 kath. egyesületben szervezkedett a társadalom, szervezkedik folyton, most már központi vezetéssel is, — számos kath. lap keletkezett és létre jött a néppárt, — a mely ha Bánffy-nak példátlanul brutális és szegyenletes választási eljárata nem gázol beledurva, szennyes kezekkel a nép akaratának és jogainak szabad nyilvánulásába, — ma első örökfej-

tesre legalább is 60—80 taggal kiáltaná a vetőt az országházban e sérelmek ellen.

Azóta azonban bebizonyult újra az a régi igazság, hogy minden hatalom, a mely az igazságtalanságon, erőszakon alapszik eséréplábokon áll, előbb vagy utóbb bukni kell. A Bánffy—Tisza rendszer esufos bukása példát adott a jövő kormányoknak, hogy meddig mehetnek el.

Hogy a nemzetnek általában véve nagy haszna van a bukásból, — azt felesleges bizonyítanunk. A jobb jövő reménye hatja át a nemzetet és azt hisszük nem ok nélkül.

De vajjon van-e és mi haszna a kormányváltozástól az eddigi kormányok által földig aláított kath. egyháznak?

Egyetlen pozitív vívmány: a választásoknak pártközi megállapodás következtében — nagyobb szabadsága, a mely remélni enged, hogy a ker. restauratio, az egyházpolitikai törvények revíziójának hívei, a néppárt a következő választásokon nagyobb mértékben érvényesülhetnek. A többi mind a nagy bizonytalanságban uszó halvány remény.

Remény arra, hogy a kath. egyház iránt jobb akaratú nemzeti párt befolyásával a többség a kath. autonómiában megadja az egyháznak a veszteségeikért némileg a kárpótlást, melyet az előbbi rendszer alatt hiába várhattunk. A remény arra, hogy a tervbe vett újabb jogfosztások, a minők — hogy többet ne említsünk a kath. iskoláknak tervszerűleg széles körben megindított

TÁRCZA

A kath. társadalmi egyesületekről.

Írta és a szatmári kath. kaszinónak f. hó 5-én tartott felolvasóestéjén felolvasta **Dr. Wolkenberg Atajos.**

Mélyen tisztelt Közönség!

Azt a nagy köszönettel fogadott kivélt tette velem a kath. kaszinónak e felolvasó estét rendező bizottsága, hogy meghatározta felolvasásomnak tárgyát. Ennek értelmében a magyarországi kath. körök, kaszinók és olvasóegyesületeknek mult év augusztus 23. és 24-én Budapesten tartott országos kongresszusáról, ennek munkájáról, eredményeiről kell a mi felolvasó esténk iránt szívesen érdeklődő nagy közönséget tájékoztatnom és a mondandókból következtetéseimet a mi saját ügyünkre is levonnom.

Mélyen tisztelt közönség! Mikor két év előtt a mi kath. kaszinónk mai díszes otthonát kapta, hála érte az ügy iránt nemesen érdeklődő és bőkezű nagyjainknak, az egyik helyi lap¹⁾ következőket írta: „A kath. kaszinónak tagjainak állandó találkozásában, eszmék kicserélésében, minden kath. mozgalom vezetésében, tagjainak kölesönös szellemi támogatásában kell kifejtenie min-

¹⁾ „Heti Szemle” 1897. 19. sz.

den erejét. Hiszen épen ez hiányzik társadalmi egyesületeinkben, melyeket lenyűgözve tart az a szerencsétlen hiszem, hogy fődolog uszni az árral, a kor eszméivel, szabad egyesülni, de csak szórakozásra! Mintha bizony a társadalmi élet nem a szabadság országa volna és nem kellene kötelességnek tartani mindennel szembeállani, mi a társadalom erkölcsi alapjainak romlására, gyakran a nemzeti szellem és hagyományok, a hazafiasság rovására történik hatalmi érdekekből. — De igen; törvényeink keretén belül minden társadalmi egyesületnek közre kell működnie az egészséges, erős és mosoktalan társadalmi szellem fenntartásában. Teremténie kell, ha nincs ilyen és sohasem szabad felednie, hogy egyesülése és élete tükrö az egész társadalom életének. — A kath. köröknek még ennél is többet kell tenniük! A társadalom életébe, mely olyan régen nélkülözi a hitnek és erkölcsnek erejét, be kell vinniük a keresztény eszméket, meg kell teremteniük a kath. öntudatot és ezekkel vértelenen kell embereiket a jövő küzdelmeire vinniük.”

Ez a néhány igénytelen sor úgy járta be akkor a kath. társadalmi tevékenység iránt érdeklődő lapokat országsszerte, mint a melyekben pontosan meg van határozva a kath. kaszinók célja és tevékenységüknek

iránya. Ám hogy nemcsak Szatmáron gondolkodtak így, hanem a magyar hazának minden részében, erős bizonyossága ennek a szóban levő nagygyűlés, melyen százhatvan katolikus kör, kaszinó és olvasóegyesület vagy nyolcezszáz taggal volt képviselve.

A nagygyűlés célja az volt, hogy az összes magyarországi kath. köröket egy szervezetben egyesítse, eme szervezetnek alapszabályait megállapítsa, közvetve, hogy eme munkában erősítgesse azt a kath. öntudatot és közérzést, melyen Magyarországnak épen a sokféle elfoglaltság és az anyagiakban, multságokban való szertelen kedvtelés által szétzúlló társadalmi életét, mint egyedül helyes és szilárd alapon, megmenteni lehet és újjáépíteni kell.

Céljának a nagygyűlés megfelelt. Az országos szervezetet megalakítottak mondotta ki, miután annak alapszabályait hat órán keresztül folytatott állandóan élénk eszmecsere után megállapította. A szervezetnek szabályait a mi kath. kaszinónk is elfogadta mult év szept. 24-én tartott választmányi ülésében és határozatáról decz 17-i üléséből írásos nyilatkozattal értesítő a szervezet vezetőjét, a budapesti kath. kör elnökségét.

Az a kérdés, mélyen tisztelt közönség, mely ok vezetett ez országos szervezet meg-

államosítása, — talán szünetet fog tartani. A remény arra, hogy a kath. társadalomban megindult önvédelmi és önfentartó jogos törekvések nem fognak talán többé erőszakkal, ezerféle fufanggal megbénítani és elfojtatni.

Az említett pozitív vívmányon és e halvány reményeken kívül azonban az új alakulással nem nyertünk semmit, sőt talán veszteségünk is van.

Az új kormányelnök változatlanul fenntartani kívánja a kath. egyházra sérelmes egyházpol. törvényeket. Pedig egy néhány évnél tapasztalata is kétségtelenül bebizonyította, hogy e törvények nemesak a kath. egyházra sérelmesek, de a haza javára is veszélyesek. Hiszen, hogy a nép zaklatását, a bonyolultabb eljárást ne is említsük, az *állami anyakönyv-vezetés*, melynek költsége az egyházpolitika mézesheteiben 400,000 frtot nem haladott meg, ma az államnak és községeknek 2 millió forintjába kerül évenként, akkor, amikor csak államadósságaink kamatainak törlesztésére 132 millió forintot fordítunk, a mikor a nép az adók terhe alatt nyomorog, a közegészségügy elhanyagolása miatt évente több mint 100,000 hét éven aluli gyermek pusztul el, több mint 20,000 elmebeteg futkos szanaszét gondozás nélkül s ezer meg ezer község van iskola nélkül. — A *felkezesnélküliség* törvénye épen a magyar vidékeken és a reformátusok közt terjeszti félelmetes módon a vallástalanságot és a sem Istent, sem hazát nem ismerő socialismust.

És a *kötelező polgári házasságról* mitszóljunk? Szóljanak helyettünk a statisztikai adatok, a melyek szerint, míg az egyházpolit. törvények előtt csak 3000 válópör volt folyamatban, ma a válópörök felülmulják a 20,000-at, a polgári házaspárok közül 10,000 nem részesült egyházi áldásban s 15,000 gyermek meg sem kereszteltetett. É: ha most e törvények hatása néhány év alatt ily elijesztő tényekben nyilatkozik meg, — mi lesz e nemzetből, ha a jobb megfontolás nem tér vissza az államok alapját képező keresztény elvekhez s azoknak mindentéren érvényesítéséhez?

E szempontból veszteségnek kell tartanunk a nemzeti pártnak beolvadását a libe-

alakítására, mely a jövőben esztendőnkint november havában tartandó nagygyűlésén fogja a nyilvánosság elé hozni eredményeit, sikereit? Az ok abban a szép gondolatban fekszik, melyet Köleseynek, a nagy magyar bölcs és költő hirdetőrökbeesü Paraenosisében. „Egyedül a legnagyobb sem tehet mindent, mondhatnám, nem tehet sokat: egyesített erőnek pedig a lehetetlennek látszó is gyakran lehetséges. Mit ér egy csepp víz? De milliómokrólként egyesült cseppek megdöbentő erőt fejtenek ki. Eza gondolat, mely Szatmáron 25 év előtt teremtette meg a katolikus kaszinót, az utóbbi 10 esztendő alatt szerte e hazában közel egyezer katolikus egyesületet hozott létre, melyek mindannyian, a kaszinók és olvasóegyesületek pedig különösen állandóan kifejtik minden rendelkezésre álló szellemi és anyagi eszközzel tevékenységüket; felkarolják a kath. ügyeket, hozzájuk szólnak a lehetőség korlátain belül, vezetik a közönséget a hitbéli életnek megfelelő irányban czélszerű felolvasásokkal, ünnepeikkel, melyeket meghatározott alkalmakkor, a nemzetnek dicsőséges vagy gyászos eseményeinél, a vallás örömneppei alkalmából rendeznek.

De ez csak részletekben nyilvánuló, eloszlott szinte töredékes tevékenység, mely a hírnévnek egy kis fényével, az időleges siker-

rális pártba, a mely ez idő szerint még haladni sem akar a revisioról. Veszteségnek, — mert a pártfegyelem megbénítja, elfojtja ellenkező meggyőződésüket, — holott, különállva szabadon érvényesíthették volna Apponyival együtt — többek részéről a választóiknak is tett és kötelező ígéretüket a revízió pártolására.

Bárhogyan alakuljanak azonban a viszonyok, azt kétségtelennek tartjuk, hogy a jövő a ker. elvek diadaláé. Elemi erővel fog előtörni ennek a szüksége a ker. alapoktól való eltérés miatt boálló zavarok és romboló hatások következtében. Mert a visszatérés ez alapokra törvényekben, társadalomban és intézményekben nem pusztán az egyház érdeke és vallási kérdés, hanem első sorban a nemzeti lét kérdése, a mely azokkal áll vagy fog elbukni. X.

Az egyházmegyei tanítók segélyegyesületének közgyűlése.

A szatmári róm. kath. egyházmegyei néptanítók segélyegyesületének folyó évi rendes közgyűlése márczius hó 14-én, d. e. 11 órakor püspök urnak, az egyesület védnökének elnöklete alatt tartatott meg a püspöki palotában. A helybeli tagokon kívül jelen volt Szabó István püspöki titkár; a segély-dijas tagokat Nagy Vince nyug. igazgató-tanár képviselte.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

I. Püspök ur megnyitván a gyűlést, olvasatott a felülvizsgáló — bizottság és igazgató-választmány jelentése az 1898. évről. Volt az egyesületnek a lefolyt évben 2 alapító, — 8 rendes, 8 segélydijas tagja és 1 kiskoru árvának adott neveltetési pótlékot. Az egyesület bevétele volt 1641 frt. 25 kr.; kiadása 1533 frt. 32 kr.; egyenleg 107 frt. 25 kr. — Segélydijak czimen kifizetett 1428 frt. 32 krt. Az egyesület vagyona az 1898. év végén 22,388 frt.

Közgyűlés a felolvasott jelentésből tudomást szerzett arról, hogy az 1898. év folyamán eszközölt bevételek és kiadások igazolva lettek, s a tényleg meglévő vagyon egyezik azon összeggel, melyet a számviz-

nek egy kis dicsőségével tölti be az egyes kath. egyesületeket.

Ha nem hasznos, amit cselekszünk, hiru minden dicsőségünk, mondja egy régi jó írónk. Haszon alatt kath. egyesületeinkben általában, a szatmári kath. kaszinónál különösen nem anyagi érdeket kell értenünk, hanem erkölcsit. Ez pedig abban áll, hogy eszméket gyűjtsünk egymás körében, gyakorlati terveket alkossunk s azokat közösen megtárgyalva meg is valósítsuk, a keresztény és katolikus érdekeket az együttérző és gondolkodó nagy sokaság igazságérzetének erejével megragadjuk és tárgyaljuk, hogy ker. öntudatot, bátor és nyílt összetartást teremtsünk igazaink között; hogy a mai tetszetős, de hamis irányok között el ne veszítsük tetterős bizalmunkat az ősi erőben, erényben, hagyományaink igazában, — ez amaz országos szövetségnek reménye, ez a czélja, melyet alapszabályaiban így fejez ki: „A szövetség czélja a magyarországi kath. körök és olvasóegyesületek között állandó kapcsolat és szoros összeköttetés létesítése; működésüknek egységes irányítása benső önkormányzatuknak teljes épségben tartásával; országos katolikus társadalmi mozgalmak kezdeményezése és vezetése; a kath. egyesületi élet előmozdítása és föllendítése.”

Szíves hallgatóim két kifogást fognak

gálat eredményezett; s mivel a kölesönökre vonatkozó okiratok és az egyesület értékpapirjai rendben és teljes épségükben találtak; miután Nagy Vince e. tagnak a kölesönök elhelyezésére nézve teljes és megnyugtató válasz adott: pénztárost, felülvizsgáló bizottságot és igazgató választmányt az 1898. évről a számadás kötelezettsége alul fölmenti, s a tapasztalt rend és elért szépsikerű eredményért pénztárosnak és i. választmánynak teljes elismerését és bizalmát fejezi ki.

II. Olvasatott az igazgató-választmánynak a levont segély-dijak visszafizetése tárgyában beterjesztett javaslata.

Tekintettel ama körülményre, hogy a segély-egyesület vagyona nem áll arányban azon nagy segély-összeggel, melyet az alapszabályok a rendes tagoknak, ezek özvegyeinek és árváinak biztosítanak; tekintettel továbbá a bekövetkező időközi segélyezésekre, mely körülmény már a folyó évben is megzavarná az egyensúlyt: igazgató-választmánynak javaslatát közgyűlés egyhangulag elejti és határozatilag kimondja, hogy az évről-évre fennmaradó feleslegek az alapszabály 38. §-ában megállapított teljes segélydíjak kifizetése és a bekövetkező időközi segélyezésekre való tekintettel az alapvagyonhoz csatolandók, s visszafizetés sem a jelenben, sem pedig a jövőben nem eszközöltetik.

III. Az 1899. évi költség-előirányzat elfogadtatván, az 1895 frt. 84 kr. bevétellel szemben ugyanannyi kiadás állapított meg a következőkben: 1. segély-dijakra 1353 frt. 32 kr., 2., tagsági díj-tökésítés 250 frt., 3., tartalék tőkére 150 frt., 4., a pénztáros tiszteletdíja 100 frt., 5., előre nem látható kiadásokra 42 frt. 52.

IV. A számvizsgáló bizottság rendes tagjaiul megválasztottak: Méder Mihály, Jankovics János és Mondik Endre; pótagok: Juhász József és Bodnár Alajos.

Végül a püspök ur szívesen üdvözölte Nagy Vince nyug. igazgató tanárt, mint az egyesület egyik alapítóját; azon óhajával zárta be a közgyűlést, hogy jó egészségben még sokszor lehessen jelen a segély egyesület közgyűlésein. R.

tenni az elmondottakra; egyik az, hogy nagyon kidomborítjuk a katolikus jelzöt; a másik, hogy az előadott egyesületi működés a férfiak dolga, nem az itt nagyobb számban jelenlevő hölgyeké.

Érzem e kifogások súlyát, mélyen tisztelt közönség, másrészt azonban lesz elég erőm is felelni rájuk.

Mikor 1897. szept. 26-án a mi kaszinónknak új helyiségét megnyitottuk, az akkori alelnök e szavakat intézte közönségünkhöz. „A katolikus jelzöt erőt képvisel czimünkben, de azt a nyugodt és szerénységében nem hivalkodó erőt, mely Horatius szavával élve hüvelybe zárt kard, melyet senkinek kíván forgatni és mely az önvédelemnek eszköze, életünknek irányítója akar maradni. Bár nem volna kárhoztatandó akkor sem, ha harez kard volna, mert sajtóságos és érthetetlen divatja korunknak a kath. intézmények és jelszavak elleni indokolatlan harez, mely annyira megfélemlítette már a gyöngébbeket, hogy vagy a közöny bástyája mögő vonulnak az útegek elől vagy a támadók sorába állanak. — Pedig a katolikus jelzöt a béke jelszava czimünkben és a társadalmi elméletek emberei soha semmitől sem lehetnek oly nyugodtan és zavartalanul, mint ettől a czimtől, amely ezen intézményt szeledebbé, alázatosabbá és türelmesebbé teszi.”

Hirek.

Püspök ur ő méltósága holnap, f. hó 23 án Nagy-Szöllősrre rándul gróf *Hugonmai* Béla főispán, *Galba* Lajos törvényszéki elnök és titkárja, *Szabó* István társaságában, hogy viszonzza gróf *Csáky* László ugoesai főispánnak látogatását.

Képviselői beszámolóját e hó 25. és 26 án fogja megtartani *Láng* Lajos dr., a nagybányai kerület országgyűlési képviselője, a képviselőház volt alelnöke, ki az ismeretes Tisza-lex keletkezésekor az alelnökségről lemondott. A beszámoló elé nagy érdeklődéssel néznek és a képviselőt rendkívüli óvázásokban akarják részszéketeni. Nagy-Bányán 25 én, Szinyér-Váralján 26-án lesz a beszámolás napja. Azután a képviselő Nagy-Károlyba megy, hol *Nagy* László alispán látogatása végett pár napig fog időzni.

Főszolgabíróóságának 10-ik évét töltötte be a napokban *Szabó* Sándor, Ugoesamegye tiszáninneri járásának főszolgabírája, ki kerületében köztisztviselőnek örvend. — A járás jegyzői kara ez alkalomból kifolyólag üdvözölte az érdemes főtisztviselőt és egy értékes tajték pipával ajándékozta meg, melynek fedelén e körirat olvasható: Ugoesamegye tiszáninneri járásának jegyzői kara.

Változások. *Torjay* József, sáros-oroszii lelkész saját kérelmére nyugalmába helyeztetett. Utódjául *Köszeghy* Mihályt nevezte ki a püspök ur. Az új lelkész előbb N.-Szöllősrre mint a sz. Ferencz rend tagja működött, utóbb az egyházmegyei papság sorába vétetvén fel Szerednyén (Ung megyében) volt segédlelkész.

Gyászhir. A legnagyobb részvétellel vettük az értesítést, hogy *Orosz* Theodóra, a paulai sz. Vinczéről nevezett irgalmas nőszertez tagja, a tartományi főnöknő helyettese tegnap délelőtt 8 órakor életének 76-ik, fogadalmának 55-ik évében elhunyt. Szerető gondos anyát vesztettek el benne a nővérek, kik most halála felett mély fájdalomba borulva könnyeznek. A temetés holnap délelőtt 8 órakor lesz. A temetés szintén elhalt egy irgalmas nővér, *Bugyis* Evázia 19 éves korában. Csak 2 éve tett fogadalmat, azóta a kisedővő vezetője volt.

Nekem kevés hozzátenni valóm van e szavakhoz. Azt mindenki tudja, hogy a katólikusok sokat veszítettek a Regnum Marianumban és még van veszteni valójuk. Ha most jogaik védelmére egyesülnek és pedig mindig törvényeink keretén belül társadalmi uton, míg ezt legszentebb jogaik védelmére teszik, addig másrészt hazájuk, a keresztény magyar nemzet érdekében is cselekednek. Magyarországon, valamint másutt is az egész világon nem a katólicizmust kell félteni az elbukástól, hiszen ez vértanuk véréből születik és lesz nagygyá ma is úgy, mint régen; hanem a — kereszténységet, melyet egy egészen új szellem, Krisztus tanainak és intézményeinek teljes ignorálása az egyén gondolkodásában és tetteiben, a családok életében, a társadalom törekvéseiben és divatjában, az állami törvényhozásában fenyegeti elnyeléssel. Hogy kik tesznek többet a keresztény szellem és gondolkodásmód megtartásáért és dicsőségéért, a keresztény társadalomért, azok-e, kik ebből a czélből a dicsőséges katólikus jelző alatt egyesülnek, nem harcra, de békességre a ker. társadalom megmentéséért, vagy azok, akiknek jó minden társaság, csak szórakozásuk legyen, akik mindentől visszahúzódnak, ami csak vallási kérdés, ez — azt hiszem — nem képezheti kérdéskörét ebben a diszes művelt tár-

Nemes tett. *Pemp* Antal t. kanonok, esperes, felsőbányai plébános a néhai *Biró* László püspök hagyatékából neki, mint egyik végrendeleti végrehajtónak tiszteletdíj czímén csak most kifizetett 629 frt 77 krt az egyházmegyei aggpapok alapjának gyarapítására ajánlotta fel. Szép cselekedet, melyért méltán illeti elismerés.

Sipulusz Szatmáron. Az Aranylakodalom 101. előadására Rákosi Viktor eljött Szatmárra s itt esütörtökön este az Ezres-asztaltársaságnak, pénteken Uray Géza ügyvédnek volt vendége. Az Ezres tagjai nagy számmal gyűltek a kedvelt, illustris diszttag köré, ki éjfélig jó hangulatban mulatott közöttök. Dr. Fichtel J. elnök pompás fordulatokban gazdag, szép beszédben üdvözölte őt, majd installálta a két új alelnököt, dr. Hantz tanárt és Korbay főkapitányt, kik e bemutatásra szellemes beszéddel reflektáltak. Megtudtuk tehát, hogy a mi kedves új főkapitányunk ékesszóló, választékos stílu, szellemes rögtönző szónok is. Beszéltek még az ünnepelthez szólva dr. Fejes István, dr. Kelemen Samu, Orosz Alajos, Uray Géza, dr. Gönczy, Kunhegyi szingazgató, Rákosi neje Mátyás Károly, az elnök mellett Lengyel József, az Aranylakodalom társszerzőjére Deák Kálmán. Sipulusz többször szólalt fel s az ő szikrázó eszprít-jével, könnyed humorával, lebilineselő érdekes előadásával teljesen meghódította a külföldben is előtte szívesen hódoló közönséget. Az Ezres másnap az Aranylakodalom előadásán pompás babékoszorúval lepte meg Sipuluszt, amelyet Kunhegyi direktor maga nyújtott át.

Gyászhir. *Witt* Miklós, ki városunkban gyógyszerész volt, e hó 14-én Budapesten, a Schwarczer-féle sanatóriumban elhunyt életének 40-ik évében. — *Özv. Zsolnai* Istvánné, szül. *Szentkuthy* Viktória 72 éves korában Erdődön; elhunyt. — *Enyedy* Béláné, a nagykarolyi pénzügyigazgatóság számellenőrének neje, szül. *Ágoston* Gizella e hó 15-én életének 24-ik évében elhunyt. — *Kövreremetei* *Filip* Istvánné a nagybányai volt törvényszék nyug. elnökének neje szül. nagyvárad *Beöthy* Eleonóra e hó 13-án életének 66-ik évében Nagy-Károlyban elhunyt. —

saságban. Bizonyára az előbbieket. És ezért látszik nekem olyan megérthetetlennek, miért húzódnak vissza a mi kath. kaszinóktól sokan épen azok, kik előkelő szellemi és erkölcsi tulajdonaiknál, mint mondják, intelligenciájuknál fogva a társadalom vezetésére vannak hivatva.

A másik kifogásra is felelek. Sohase sajnálják azt a nők, hogy a társadalmi és politikai élet aktív és szemrevaló mezejéről ki vannak zárva. Ez a kizárás csak látszólagos, a társadalmi munkában nekik épen olyan rész jut, mint a férfiaknak. Ha ezt az igazságot keresztény szempontból és a megváltás áldásainak fényénél tekintjük, én nem tudom, melyiket mondjam fenségesebb hivatásnak, a férfié-t, ki a szükségset erős munkával bekeresi vagy a nőét, ki azt megbecsüli; a férfié-t, ki a mezőn, hivatalában, társadalmi téren a becsületes névért, a mindennapiért, a tüzhelynek boldogságáért küzd vagy a nőét, ki otthon jó, jámbor, igaz embereket nevel — a társadalomnak. Az a hivatás, hogy valaki az emberiség nevelője legyen, miként a nők, az anyák kell, hogy azok legyenek, a legmagasztosabb hivatás, melyhez hasonló nincs több.

Csak becsüljék meg a nők eme hivatásukat! Gondolják meg, hogy az ő körükből indul ki a társadalmi élet; ennek mozgalmait férjeik, fiaik intézik, kik fölöttük

Babinecz Irén okl. tanítónő Magyar-Komjátton hosszas szenvedés után elhunyt. — *Germárz* Tivadar, *Germárz* Tivadar állatorvos szépreményű fia, 1. éves mérnök növendék e hó 19-én elhunyt. — *Kabáczy* József, köz és váltóügyvéd, Beregmegye tb. főügyésze, a beregvármegyei takarékpénztár igazg. tagja életének 51-ik évében szívszélhűdés következtében Beregszászban elhunyt. — *Jaskovics* Ferencz kir. kath. főgymn. tanárt és nejét sulyes csapás érte. Szeretett kis leánykájuk, *Margitka* e hó 18-án délután 2 órakor hirtelen elhunyt. — A kis halottat tegnapelőtt délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra.

Márczius idusát ismét megünnepelte a Kölesey kör a színházban d. u. 3 órakor diszeládással, melynek közönsége azonban az előbbi évekéhez képest megfogyott. A férfi dalegyet szép éneke után *Osváth* Elemér ref. főgymn. tanár beszélt szónoki hévvel, nemes lelkesedéssel, költői stílusban e nap jelentőségéről. Kellemes hangja betöltötte a színház minden zugát s utat talált a ridegebb szívekhez is. *Mátray* Lajos ev. ref. főgymn. tanár alkalmi darabja következett aztán, költői dikciókkal, sikerült képekben mutatá be a szabadságharcz kimagasló momentumait, minők a Talpra magyar, Kossuth Czeglédén, Petőfi halála, Batthányi főbelövetése, Széchenyi visiói, allegoriában a láncz és kard, a nemzet kibékülése. A költőt többször tüntették ki viharos tapsokkal, a szereplő hölgyek szép csokrokat kaptak; a nagyszámu közönség pedig ünnepi érzéssel távozott áldva a gondviselést, mely ma 51 év után köröskörül derült képet mutat. A megjövendőlt fényes trón erejét a szabadságból meríti, a 12 pont a költő szívéből a valóságba átköltözött. Csodálatos küzdelmek, sikerek, csalódások, áldozatok, feledkezések, diadalok emléken merengünk. Volt részünk dicsőségben, volt részünk szenvedésben; s ezen álomhoz hasonló történetből ma népünk kicsinye nagyja öríz egy nagy tanulságot, hogy nem a boszuálló fegyverek, nem a tétleu dacz, hanem a kitartó munka gyümölcseit szedjük. A napot nagy bankett fejezte be a polg. kaszinóban.

mait férjeik, fiaik intézik, kik fölöttük erkölcsi tekintetben egészen magasan állanak, kikre hathatnak és hatniok kell szeretetükkel, meggyőződéses keresztény érületükkel. Csakhogy ezt a szigoruan keresztény és vallásos érzést meg kell tartaniok, ettől nem szabad tágitaniok. Mert vagy keresztény és vallásos a család és ez esetben biztosítottak a nők jogai, vagy el kell annak pusztulnia.

Hogy visszatérjek a mi kath. nagygyűlésünkre, az ott hangoztatott irányeszmék valamennyien olyanok, melyeket az állami törvényhozás legtöbbször kellő akarat hiányában megvalósítani soha sem fog. Azok a társadalom munkájára várnak és sohasem fognak megvalósulni, ha a férfiak társadalmi egyesületeinek e munkában hathatós segédelmet nem nyújtanak a nők azon erővel, mely vallás-erkölcsi érületükben van.

Lám, azon sok százra menő házassággal szemben, melyet három és fél esztendő óta szerte e hazában egyházi megáldás nélkül kötöttek, azon kell lenniök a társadalmi, különösen a kath. egyesületeknek, hogy ne akadjon körükben egyetlen keresztény férfiú vagy nő, ki ezt az áldást az élet legkomolyabb órájában ne kéré. Hogy épen eme ténynél miként hathatnak a talán vallásilag közönyös férfiúra és viszont a nők átalában, kü-

Eljegyzés. Horváth Endre tanító, ki jelenleg Hidvégen a Horváth-esaládnál nevelői minőségben működik, jegyet váltott Balázs Berta kisasszonnyal Sarmaságon.

A „Szamos” lapársunk fentartással közli ama hírünket, hogy a pénzügyminiszter dr. Lengyel Mártont nevezte ki az adó-kivető bizottság elnökének és hozzáteszi, hogy illetékes helyen erről nem tudnak semmit. Miután mi értesülésünket a *legilletékesebb* helyről merítettük, lapársunk minden további kétségének eloszlatása végett ide iktatjuk, hogy az általunk említett kinevezés febr. 7-én 12303 pénzügyminiszteri szám alatt kelt és 8364 pénzügyigazgatósági szám alatt lett a kinevezett elnök kezébe juttatva. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy dr. Lengyel már három cikluson keresztül alelnöke volt a bizottságnak, s abban tevékenyen működött, így a vezetés az ügyben jártas, avatott kezekre van bízva.

A torna és vívóegyesület tegnapelőtt tartotta évi rendes közgyűlését, mely alkalommal a tisztikart is megválasztották. Elnök Hérmán Mibály, alelnök dr. Lehoczky János, titkár Thurner Albert, pénztáros Unger István, szertáros Nádpataki Gusztáv, orvos dr. Török István. Megalakított a választmány és a számvizsgáló bizottság is. Korbay dr. indítványára az egyesület belépett az Erdélyrészi Kárpát-egyesület tagjai közé.

Páduai szent Antal perselyében a negyedik héten 33 frt 70 kr. gyűlt össze az Istentől meghallgatást esdő, a szegények nyomorán enyhíteni kívánó, buzgó kath. hívek filéireiből.

III. és utolsó kötőke f. hó 25.-én, szombaton esti 8 órakor lesz megtartva érdekes műsorral és tombolával. Hadasfalvi Ludmann Ilonka k. a énekel, Orosz Alajos tanár felolvas, Mondik Endre énekel s lesz egy vonós négyes.

Ismét eltűnt diák. Várna György I-ső gymn. osztálybeli tanuló a múlt héten lakásadójától eltávozott és azóta nem jelentkezett. A rendőrség nyomozza.

Erősítőre vágyott Bacinszki Lajos munkás, miután úgy találta, hogy a folytonos nehéz foglalkozás végre is kimeríti az em-

lőnösen pedig a jegyes, nem szükség mondanunk. Az újabb társadalmi kérdések között ott szerepel az iskola-kérdés, melyet a kath. egyesületeknek munka-programjukba fel kell venniök. Mellesleg mondva, hiba ezt a kérdést politikai ügygyé tenni, mert legelső sorban a családot érinti az. Minélfogva nem lehet mindegy általában a családra, különösen pedig az anyára, milyen iskolába küldi gyermekét, olyanba-e, amely felekezeten, csak tanítja, de nem neveli, sőt elneveli a gyermeket, vagy olyanba, melynek légköre egészen vallásos, ahol nem rontják le, hanem tovább építik, a mit a szülők gondos kézzel, vallásos érzésüknek áldozatos munkájával valláserkölesi téren adtak alapul, örökségül a gyermeknek. A nők kötelessége e téren legalább azon erős meggyőződésnek táplálása, hogy az iskola nem pogány muzsák lakóhelye, hanem Jézus Krisztus megváltási munkájának eszköze, minélfogva csak úgy felelhet meg magasztos céljának, ha minden ízében vallásos.

Ugy érzem továbbá, úgy tudom, mélyen tisztelt közönség, hogy a mi korunk erkölcsi méltóságának leszállításán semmi sem dolgozott olyan ádáz kezekkel, mint az újabb irodalom, az újabb, mint mondják, művészet. Szemben ezekkel a kaszinóknak, olvasó-egyesületeknek elvük, feladatuk az volna,

ber erőforrásait. Ezért állított be a múlt vasárnap Szabó Gusztáv fűszeres boltjába, hol apróbb bevásárlás közben egy üveg al-lasch likőrt a zsebébe eszuszatott. A manipuláció azonban rosszul ütött ki, mert a szemes kereskedő azonnal észrevette, hogy egy üveg szíverősítő nyomtalanul eltűnt, alig vette ki Bacinszki lábát a boltjából. Még idejében sikerült elespíni az utcán, mire a likőrös üveg tartalmával együtt visszakérült a fűszeres boltjába. Bacinszki pedig rendőri felügyelet alatt pihent ki farasztó munkáját.

Az ebéd ára. Markovics Mátyás Telekutezai vendéglőshöz Schvarecz Ábrahám utazó bocher beszállott és mint minden jó nevelésű vendég pompás vacsorát rendelt és azt jó étvágygyal el is fogyasztotta. Fizeteskör azonban kisült, hogy a bocher urnak nemes gerslje és azt akarta elhitetni Markovicsesal, hogy neki mint felavatott tanárnak nem épen kell fizetni. Ezt a vendéglős nem fogadta el, hanem pof és késeléssel kiegyenlítették — közös megállapodás szerint — a czechet.

Tolvaj tanuló. Schleppel Antal festőtanuló csunyán visszaélt gazdája Lázár Béla festő iparos bizalmával. Scheppel nemcsak festéket, de zsirt és egyebet is lopott, a miért most bíróság elé állították. A jeles esemete már hasonnemű dologért vizsgálat alatt áll.

Futó bolond. Göresi József petei lakosnak a múlt héten meghibbant az esze. A napokban egy reggel egy lélekzetvétellel Péteről beszaladt Szatmárra. A Kossuth Lajos utcán nagy rebelliót csapott, miért is a rendőrök — nagy nehezen — lefoglák és a kórház megfigyelő szobájába beszállították.

Elkobzott hal. Deutsch Ignác halárus-tól 30 kiló romlott halat a rendőrség elkobzott és orvosi vizsgálat után az élvezhetetlent megsemmisítette.

Gazdátlan tárgyak: egy fehér gyöngyháznyelű zsebkést, egy balkezre való fehér női keztyűt, egy órakulesot, egy imakönyvet, egy órafüggőt (zsuzsu), egy csavarkulesot igazolt tulajdonosa a rendőrségnél átveheti.

Mária-dalok. Ily cím alatt szándékozom a b. szűz Máriára vonatkozó külföldi

hangjegyes dalirodalom legszebbjéből néhány folyamat magyar szöveggel nyomtatásban kiadni, ha t. i. közönségemnek, mely pár év előtt Pásztorodalmat oly melegen karolta fel, ezuttal is óhajtsával találkozom. E dalok első folyama e hó végén fog megjelenni, hogy tekintettel május havára, még idején szerküldhető legyen. A miért is e körülményre a t. érdeklődők figyelmét ez alkalommal felhívni bátorkodom és szíves megrendeléseiket már most kérem, hogy a nyomtatandó példányok számát hozzávetőleg megállapíthassam. Ezuttal egy francia jezsuita atyának, Lambillottenak ódailag lelkes gyönyörű szövegű és hasonlóan szellemes dallamaiból boعاتok közre 3 (három) énekszámot, nagyobb használhatóság kedvéért két (sopran és alt) szólamra kidolgozva és harmonium (orgona-)kísérettel ellátva, de úgy, hogy egy hangon is énekelhető. A 8 quart oldalra terjedő, díszes kiállítású gyűjteménynek ára, tekintettel a kiadói jog megszerzésének és az igen drága kótanyomásnak együttes költségeire 60 (hatvan) kr. lesz o. é. Sacerdotibus etiam erga sacra suo tempore assignanda. Szatmáron, kiváló tisztelettel, Pataki (Stark) Lajos, r. k. áld. pap, tanító-nőképző tanár.

Irodalmi jelentés 25% árleszállítás. Kíváló tisztelettel jelentem, hogy kiválóan kedvvel fogadott két kiadványomat, u. m. „Szűz Mária, az ifjúságnak mintaképe” XVI. rétt. 276 lap és „November hava, a tisztító helyen szenvedő lelkek emlékének szentelve” XVI. rétt. 285 lap, ötödik kiadás, — míg készítem engedti 25% árleszállítás mellett árusítom, vagyis egy-egy példányt 60 kr. helyett 45 kr. o. é., vagy két-két példányonként erga tres intent, — és pedig bérmentesen küldve. Szatmáron, 1899. évben. Dr. Lessenyei Ferenc, papnőveldei hittanár.

A „Kneipp ujság” második száma még az első számnál is dusabb és érdekesebb tartalommal jelent meg és pedig ezuttal már képekkel illusztrálva. Az idegesség, ideggyengeség és az álmatlanság gyógyításáról szóló cikkek megérdemlik, hogy azokat mindenki elolvassa. Az Országos Magyar Kneipp-Egyesület kiváló szolgálatot tett a közegészségügy-

Végül a hitélet fejlesztése is céljuk a katolikus egyesületeknek. Ez az ismérve nemesak az egyház dicsőségének, de a felekezetek boldogulásának is. Vajha az a kettős ünnep, mely a jövő évben fogja széthinteni közöttünk sugarait, az elhunyt XIX. század tévedéseit való bünbánatos elégtétel és a keresztény Magyarország kilencszázados évfordulójának ünnepe, beláttatná a nemzet millióival, hogy onnan a szárazság szívünkben, a blazirtság elménkben, onnan e földön az anyagnak sohasem igazolható szeretete és a tulvilági élet kiesinylése, mert elhanyagoltuk azt, mi emberi voltunknak fele, a vallásos életet.

Mélyen tisztelt közönség! Hagyok más-korra is e gondolatokból. Nem mulaszthatom el mégis, hogy meg ne mondjam célját annak, miért értekeztem ma a kath. egyesületekről általában és a mi törekvéseinkről különösen. A szatmári kaszinó a folyó évben fonnállásának huszonötödik évét tölti be. Mint az egyesületnek tisztviselője úgy érzem, nem szabad ezen, az egyesületek életében ritka ünnepnek a keresztény és katolikus érzés és gondolkodásnak erőteljes nyilvánulása nélkül lefolyni. De mikor erre a katolikus kaszinó készül, ezt a díszes közönséget is maga mellett óhajta látni, mint nemes törekvéseinek avatott tanuit,

nek azáltal, hogy ezen kitünően szerkesztett lapot megindította. A közönség pedig jól teszi, ha azt járhatja, mert abból igen sok hasznos dolgot tanulhat. Előfizetési ára negyedévre 1 forint. Megrendelhető a „Kneipp Ujság” Budapesten X., Füzér-utca 19. sz. a.

Kellner Mór mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk a n. é. közönség b. figyelmét.

Hirdetmény. A magyar királyi honvédelmi minisztérium által megküldött pályázati hirdetmény: f. u. es. es kir. haditengerészeti akadémiába, a. a. a katonai tisztárva fiuk nevelő intézetébe, b.) a katonai reáliskolába c.) a két katonai akadémiába és d.) a katonatiszti leányok soproni nevelő intézetébe való felvétel tárgyában közszemlére a kapitányi hivatal katonaugy osztályában kitéve vannak, hol is azok a hivatalos órákban az érdekeltek által megtekinthetők. Szatmár, 1899. márczius 13. *Dr. Korbay főkapitány.*

Színház.

Delin Henrik, a zenekar érdemes jó öreg karnagya csekély elismerésben részesült. E hó 14-ére lett kitéve jutalomjátéka, melyre a Jászai-estéken kimerült közönség lehangelő csekély számban jelent meg. Pedig a híres Faust paródiáját érdemes meghallgatni. A bájos zene, a szellemes ötletekben gazdag szöveg kellemes szórakozást nyújtottak. Nagy Imre (Faustoeska), Furray (Margareth) kedvvel énekeltek, Német (Mefeszt), Gómori (a szabó) jóízűen mókáztak.

Az operettet megelőzte egy kedves ouverture, *Sataniel*, melyet maga Delin karnagy szerzett s melyet magyaros rythmusáért a kicsiny, de hálás közönség zajosan megtapsolt.

15-én este *Keresd a szíved*, 16-án *Szent-e vagy örült* zónaelőadásban szédítően üres ház előtt, pedig Kunhegyiné (Edith), Kende (Alice), Rajz (Baranghy, don Lorenzo), Krémer (Palvics) Keresztesi (Luana) odaadással játszottak.

17-én *Sipulusz Aranylakodalma*. Rövid esztendő alatt 101 előadást ért nemcsak időszűrsége miatt, de belső értéke folytán.

talán áldozatkész hivat, mindenestre azonban mint mindenkor szívesen látott közönségét és a keresztény névnek harszósait. Legyen ez a felolvasás csak egy porszem az uton, melyen a kath. kaszinó kezét fogva e diszes közönséggel életének negyedszázados ünnepe felé halad és a jövőben is haladni fog.

Nem fejezhetem be azonban felolvasásomat a nélkül, hogy meg ne emlékezzem a katolikusoknak a közel napokban elmúlt két kedves ünnepéről. Márcz. 2-án 89. életévét, 3-án pápaságának 21. évét töltötte be XIII. Leo pápa. Hitének örök, az Anyaszentegyház fejét tiszteli benne 200 millió katolikus, de nincs ma ember a föld színén, aki meg ne halolna XIII. Leo lángelméje előtt és ne tisztelné benne „a század bölcsének” nevezett aggastyánban azt a nagy embert, kinek esze, szíve, erszénye, tolla mindig nyitva, készen állott épen a keresztény társadalom betegségeinek gyógyítására, kinek igéje új korszakot teremtet az egyesületi élet felvirágoztatásában, a felforgatás ellen való erőteljes küzdelemben, nálunk is, másutt is. Mikor most az emberiség e nagyjótevőjét ifjakat is megpróbáló szenvedésekkel látogatja meg Isten, nekünk egygyel több okunk van arra, hogy buzgóbban esengjünk életéért és egy szívvel kiáltunk: éljen XIII. Leo pápa.

Jelenetei époly művészi hatásnak, mint a Verő „Ezer év-“eé, sőt tartalmasabbak, elevenebbek. Az első jelenet idyllikus családi kép a jubiláns, mesélő nagyapó körül, kinek elbeszélését megjelenítik a következő felvonások. A 2. képben rhapsodicusan hangzott föl előttünk a magyar szabadság születésnapjának története, Vidats, a 12 pont, Petőfi, Táncsics, összeütköző elvek, a magyarság diadala. A 3. kép egyike a legmesteribbi alkotásoknak. Az országgyűlés termének szomszédságában, Kossuth szobájában vagyunk, hol a kormányzó titkára fogadja az érkezőket. Pompásan sikerült a feltaláló kurucz, a zsidó kém alakja; művészi a hallgatag, borongó Kossuth felléptetése, a töredékes beszéd, Koltay gyász-hire, váratlan megérkezése, az elfoglalt zászlók üdvözlése, áldozatok a haza oltárára, a gyöngysor, a zsidó 50 aranya. Kár, hogy ezután a Torborzás lelkesítő scenája kimaradt. 4. kép a piskii hid. Prodán oláh tribun brutális alakja, Koltayné önfeláldozó honszerelme, a hü Mikulák honvéd classicus szerepe, a végső perczben érkező Bem, Petőfi, Koltay — ö-szhangzó, kerekded drámai képet nyújtanak. 5. Az ország szíve, Budavár visszavétele, Krausz bácsi fufangja, Koltayné merészsége újra remek képben készült elő az apothéoszist. 6. Oroszok a Hortobágyon. Ismét érdekesen váltakozó episodok typicus alakokkal, minő a esárdás, a vándor színésztrupp, a dölyfös orosz, a lengyel s mindenekelőtt a Koltay-pár menekülésének gyönyörű bonyodalma. 7. kép a mehádiai szoros, hol az utolsó ágyu védi a menekülő magyarokat. Koltay sebet kap a csatában, neje beköti azt a diadalmas zászlóval. — Ez, mi a gyöngysor és a zászló közt történt s mit az utolsó képben újra előttünk ülő nagyapó elmesél. Végül a magyar faj szép jellemzése az angol előtt, Mikulák, Donnermark bemutatása s a királyi arckép szellemes epizódja zárta be az élvezetes estét.

A szerzőt, ki az Ezres asztaltársaság elnökével, dr. Fecsel Janossal ült egy páholyban, sokszor kiapsolták s állandó óvacezióban részesítették. — Színészeink sok igyekezettel játszottak, de oly csekély számmal, hogy pl. Budavár elfoglalására 5, a piskii hidhoz csak 3 szal honvéd jutott.

Sipulusz még aldhhatja a végzetet, hogy darabjának második előadását (márcz. 19) itt nem látta, mert bár ezuttal is megtelt a színház diszes közönséggel, a színészek tudománya azonban, sőt a jelenetek szövege is iszonytatóan megfogytakozott.

Szombaton a *Czigánybáró* volt hndetve, mint Nagy Imre jutalomjátéka s egy operette-énekésnö vendégszereplése. De ember tervez, ... végez. Adatott tehát a *Háromláb kapitány* üres ház előtt.

Hétfőn Leövey József 30 éves színészi jubileuma alkalmából *A két Rantzau*-ban vette volna jutalmát, ha a közönség nagyobb számmal jelent volna meg. Játékanak drámat ereje sikerre vitte a szép darabot, melyben osztozott vele Krémer és Rajz is.

Kedden az Ezres asztaltársaság javára s részvétlenségével Jókai „Fekete vér” ez. új színműve adatott kevés közönség előtt kevés sikerrel.

Vidék.

Nagy-Károly, márcz. 20.

Márczius 15-dikét városunk is megünnevelte. Délelőtt a különböző vallásfelekezetek templomaiban volt ünnepélyes istentisztelet,

melyben a tanuló ifjuság is részt vett. Az ünnepély este 7 órakor vette kezdetét a polgári olvasókör nagytermében. A dalárda éneke nyitotta meg a „Talpra magyar” elnevelésével. Ezután Zih Rezső szavalta el Poór János főgimn. tanárnak szép alkalmi költeményét, mely után Brody Lajos ügyvéd olvasta fel dr. Czirbusz Géza tanár alkalmi értekezését, melyben II. Rákóczy Ferencz és Kossuth Lajos között von párhuzamot és összehasonlítja a két szabadságharcot. A szerzőt szép munkájáért megtapsolták. Végül a dalárda énekelte a szöveget. Majd 9 órakor társasvacsora volt, melyen számos felköszöntőt mondtak.

A főgimnáziumi ifjuság önképző köre is kegyelettel ünnepelte meg a nagy nap évfordulóját. Délután 3 órakor vette kezdetét az ünnepély a tornateremben, melyen nagyszámú közönség jelent meg, közöttük a városunkban időző tankerületi főigazgató: Géresi Kálmán is. A főgimnáziumi énekkar igen szépen énekelte Hollósy Béla tanár vezetése alatt, a zenekar pedig igen precízül játszott pár darabot, Szintay Gábor VIII. o. t. nagy hatással szavalta el a „Talpra magyar”-t, míg Gujassy Sándor VIII. o. t. szép értekezését a márczius 15-iki eseményekről olvasta fel Altmann M. István VII. o. t. A közönség minden egyes számot megtapsolt s különösen tetszett a zenekar játéka. Elismerés illeti az önképzőkör vezető tanárát Csóti Márkot, ki növendékeit igazán hazafias, magyarszellemben neveli.

Főigazgatói látogatás. A debreczeni tankerület főigazgatója Géresi Kálmán a napokban meglátogatta főgimnáziumunkat és vasárnaptól szerdáig időzött körünkben. Minden osztályban megjelent és meghallgatta az előadásokat. A tapasztaltak felett teljes megelégedését fejezte ki a tanári karnak.

Szolgálati jubileum. Bauer Lajos őrnagy a helybeli honvédzászlóalj parancsnoka e hó 11-én ünnepelte meg katonai szolgálatba lépésének 25 éves évfordulóját. Ugy a tisztikar, mint a polgárság részéről szívvelyes óvacezióknak volt tárgya a közszünetben álló parancsnok.

József napja alkalmából a helybeli kegyesrendi társház három érdemes tagja tartotta névnapját és pedig Wanke József a ház nesztora, Hám József igazgató és Hatala József tanár. Az ismerősök és jó barátok egész serege kereste fel őket, hogy jó kívánataikat kifejezzék, kiket a kegyesrendiek híres vendégszeretetével fogadtak. Részünkről szintén hozzájárulunk a jó kívánatokhoz!

Érlekes közgyűlés. A kerületi betegsegélyző pénztár ügyei nagy zavarodást okoztak az igazgatóság kebelében. Csak a napokban mondottak fel nemrég megválasztott orvosuknak, a vasárnap tartott közgyűlésen pedig az igazgatóság és felügyelő bizottságtól megtagadták a felmentvény megadását, hanem elhatározták, hogy egy 7 tagból álló bizottságot választanak, mely hivatva lesz megvizsgálni a könyveket és a vezetést. Hogy ennek mi lesz a vége, kíváncsiak vagyunk?

A *kath. legényegyesület* vasárnap délután tartotta meg közgyűlését, melyen az egylet 1898. évi működéséről számoltak be. E közgyűlés ismertetésére meg visszatérünk.

Akna-Sugataj. A püspök úr jóváhagyása és a szatmári jézustársasági ház főnökének engedélyével P. Tamás János Jézustársasági áldozópap községünkben 4 napra (márcz. 13—18) terjedő kisebbszerű missiót tartott. Hogy minő eredménnyel, azt talán

főlöszleges is esetelnem. Egyszerű, érthető, de szívet lelket átjáró szavai hivatnak lelkeiket mintegy átalakították. Meg vagyok győződve, hogy ez áldásos hatás — ezentul — a kegyelem e napjaiban — fokozottabb mérvben lesz észlelhető! Elférne reánk egy nagyobb szabású rendszeres „missió” is, de jelenleg — templomunk bezárva lévén — ez nem volt megvalósítható! Remélem, megadja az Ég azt a kegyelmet, hogy mihelyest templomunk restaurálva lesz (még ez év őszén) egy rendszeres nagyobb misszióban leend részünk! Ily kisebb-szerű „missiót” bárki, bármely időben megvalósíthat. Csak irni kell a „Jézustársaság” ft. Superiorának! Nem vagyok képes ezt k. paptársaimnak eléggé ajánlani. Részünkről alig várjuk, hogy e jóságos atyákat — akiknek kegyességét nem vagyunk képesek megköszönni, — községünkben mihamarább viszontláthassuk! *Erdőssy Ervin.*

Avasujvárosban hitelszövetkezet alakult a központ képviselője, *György Endre* jelenlétében. Már eddig több mint 400 részvény van jegyezve. Valóban kívánatos volna, hogy a nép anyagi helyzetének javítását érző eme szövetkezetek minél jobban elterjednének. Az avasujvárosi szövetkezet létesítésében *Nagy Imre* körjegyző működött tevékenyen közre. A központból 15 ezer frt hitelt kértek.

Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	ki
Tiszta buza — — —	9	—	9	20
Kétszeres — — —	7	80	8	—
Rózs — — —	7	20	7	40
Árpa — — —	6	—	6	20
Zab — — —	5	20	5	40
Tengeri — — —	4	70	4	80
Kása — — —	9	50	10	—
Fehér paszuly — — —	5	50	4	50
Tarka — — —	—	—	—	—
Szilva — — —	12	—	14	—
„ füstölt — — —	—	—	—	—
Repeze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja — — —	1	10	1	20
Szalonna — — —	75	—	—	—

Zarándoklat négy kegyhelyre, mint tavaly:

Lourdesbe,

Jézus szíve kegyhelyére: **Paray le Monial, Franciaországban, Einsiedeln, Sveiczbán, Vitenbe és Tiroiban.**

*Indulás: 1899. évi július hó 6-án.
Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én.
Utazás tartama: 18 nap.*

Utirány:

Budapest, Bécs, Linz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest.

Árak: I. osztály **245** frt)
„ II. „ **185** frt) 9 napi teljes ellátással.
„ III. „ **105** frt)

Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a bpesti II. ker. plébániahivatalban, hol részletes program is kapható, Dömötör Gedeon plébános vezetőnél.

!! Kitűnően berendezett szobafestő, mázó és czégitő üzlet !!

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a tavaszi és nyári idény alkalmából

szobafestő-, mázó- és czégitő

üzletemet akként nagyobbittam és rendeztem be a

legújabb mintázatokkal,

hogy a legmagasabb igényeknek is bátran megfelelhessen.

Főelvem lesz, hogy a n. é. közönséget csinos, szép munkával s igen előnyös árainnal, valamint pontos és lelkiismeretességgel magamhoz vonzzam.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyok

tisztelettel

ifj. Zagyva István,

szobafestő-, mázó- és czégitő.

Szatmár, Kinizsy-u. 52. sz. Ugyanott egy 3 szobás lakás kiadó.

!! Kitűnően berendezett szobafestő, mázó és czégitő üzlet !!

!! Megérkeztek !!

a tavaszi és nyári idényre legújabb divatu

női ruhaszövetek

a legnagyobb választékban,

férfi ruhaszövetek

felöltőkre, öltönyökre eredeti angol, brünni és reichenbergi gyármányok: **Vászonneműekben** rumburgi, kreász sifon, 10/4 lepedő vásznak és minden használatra elismert **liliom vásznak.**

Nagy raktár a legszebb, legjobb kivitelű **morva damasztárak, asztalneműk, kávé terítékekben.**

Igen nagy választék nagy és futó szőnyegekben, ágysterítők és függönyökben.

SELYMEK, ZSINÓROK és mindennemű RUHADISZEK

a legszebb kivitelben.

Amidőn remélem, hogy az áraknak legmérsékeltebb megszabásával is megelégedésre leszek a t. vevő közönségnek, szives pártfogását kérve vagyok

tisztelettel,

Kellner Mór.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy helyben *Deák-tér 28* szám alatt eddig

POLYÁNSZKY ORESZT

és társa

ezég alatt vezetett üzletet teljesen átvettem, s azt saját nevem alatt tovább vezetni fogom.

Ez idei Saisonra bátor vagyok tudatni, hogy üzletemben a legújabb kész női-, leány jaquettok és gallérok, valamint

férfi- és gyermek-ruhák,

ugyszintén

bel- és külföldi gyapjuszövetek dus választékban kaphatók.

Mérték utáni megrendelések női-, leány-, férfi- és gyermek-ruhákban gyorsan és pontosan a legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Kérem a nagyérdemű közönséget arra, hogy méltóztassanak figyelemmel lenni üzletemnek szolid árai és pontos kiszolgálása iránt.

Nagybecsü pártfogásokat kérve maradtam

kiváló tisztelettel,

Polyánszky Oreszt.

MILLENIUMI ÉREMMEL KITÜNTETVE.

Fehérneműm az „ezredéves kiállításon”

A tavaszi idény alkalmából

van szerencsém Szatmár város és vidéke n. é. közönségével tudatni, hogy

☞ a legújabb divatu ☞

NŐI RUHAKELTÉSK

ÉS FÉRFI GYAPJUSZÖVETEK

dus választékban érkeztek

Hazai iparszarnokomba, hol a

☞ legszebb menyasszonyi kelengyéket ☞

a legrovidebb idő alatt legjutányosabban készíttetem.

Ugyancsak nagy raktár valódi szepességi lenvásznak, damaszt, asztal- és ágyneműekben, kész női és férfi fehérneműekben.

A legnagyobb szőnyegraktár.

Ugyszintén függönyök, ággyterítők és asztalterítőkben nagy raktár; valamint a legújabb ruhadiszítések és sok más újdonságok.

A n. é. közönség nagybecsü látogatását kész szolgálattal kéri:

Páskuj Imre.

Szövetmintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Elvállalok épület-üvegezéseket.

GYÖRY KÁROLY

ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Jelen idényre ajánlom egész új mintájú porcellán és angol fajans étkező, kávé, teás, és ozsonnás készleteimet, melyekből **rendkívül nagy raktárt tartok.** Továbbá ajánlok: Magyar, Cseh, Francia ivókészleteket, Berdorfi, Alpaca és cinacél evőeszközöket, **konyha berendezési** cikkekét, egész finom olaj nyomatu genre és szent képeket, sok más használati és dísz-tárgyakat, melyekből állandóan nagy raktárt tartok.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását

kész szolgálattal

Györy Károly.

Kész ablakok minden nagyságban.

Törvényesen hitelesített üvegek és poharak.

Kép-keretkezések igen olcsó árban.

ORGONA-ÉPÍTÉSI
MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legelőször arakon kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül **186** esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz Olasz és Törökországba szállították

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként **3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz **60 krajczár.**

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

Darabja 3 forint.

A penge ***esillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá **1 forint.**

Megrendelhető:

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb. után egy ingyen küldetik.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1899-ik őszi és téli idényre

papi-, rend- és világi

RUHAKAT;

különösen:

meleg téli **havelokokat**, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül **18** frt, ujjakkal **24** frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve **34** frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu tmok, cingulusok nagy választékban. Valmennyi készítmény a legjobb anyagból artós és diszes kivitelben. **Szövetek méter számra** is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után **olcsón** szállítatnak.

Árjegyzékek és szövetminták **ingyen és bérmentve.**